

Investoři nás oslovují díky dobrým referencím

Investors approach us for good reference

S architektem Robertem Leníčkem, který je partnerem ve společnosti Len+k architekti, jsme se sešli v zasedací místnosti ateliéru ve Voršilské ulici v Praze 1.

Jaké byly začátky Len+k?

Tuto společnost založila naše máma po revoluci, zhruba před 25 lety. Už na studiích jsme s bratrem, který je také architekt, v ateliéru pracovali, poté jsme se stali partnery, takže jsme taková architektonická rodina.

Na jaké projekty se převážně zaměřujete?

Naše studio je rozděleno na dvě části: Jedna část se věnuje exteriérové tvorbě, tedy novostavbám, rekonstrukcím nebo třeba urbanistickým projektům většího rázu. Druhá část se věnuje interiérové tvorbě, např. spolupracujeme s mnoha hoteliéry a hotelovými operátory z celého světa.

Na jakých zakázkách se vy osobně podílíte?

Výhradní postavení nemám. Každý projekt je svým způsobem specifický a v týmu si ho rozdělíme podle povahy a časových možností. Nedá se tedy říci, že bychom se každý jeden na něco specializovali. Ale například interiéry necháváme spíše mámě, je to převážně ženská doména. Nemám problém něco v interiéru navrhnout, ale v momentě, kdy se dostáváme do barev a textilií, tak to raději přenechám povolanejším...

Takže nad každou zakázkou se radí všichni?

Samozřejmě. Architektura je kolektivní práce, je to tvůrčí proces, kde každá dobrá myšlenka, která posune projekt dál, je vítána. Na druhou stranu je logické, že někdo musí mít rozhodující slovo. Nicméně každý se snaží vložit do projektu to nejlepší...

Máte v architektuře nějaký osobní vzor?

Asi je lepší říci, že můj vzor je někdo, koho ani osobně neznám, a ideálně někdo, kdo není z České republiky. Z žijících architektů je to italský architekt Renzo Piano. Podle mne nikdy nenavrhl vyloženě špatný projekt, umí se přizpůsobit konkrétnímu místu kdekoli na světě, má cit pro měřítko a umí skvěle pracovat s detailem a ušlechtilými materiály. Dalším vzorem je Norman Foster, byť se jeho architektura zdá občas chladná, tak jeho studio je na špičkové úrovni, jsou v technologii staveb a využívání nových návrhových i konstrukčních procesů o několik řádů výše.

... a z těch nežijících?

Vždycky jsem měl rád Franka Lloyda Wrighta, podle mne měl svůj styl, a asi jako každý některé stavby od Le Corbusiera. Ale spíše než oblíbené architektury mám oblíbené stavby – od žijících například Pianův The Shard v Londýně nebo třeba budovu NY Times v New Yorku. Od Normana Frosta třeba The Gherkin, Okurku, to je už klasika, která sedí každému, to je vidět... Prostě novátorská budova po všech směrech. Líbí se mi i proces, kterým procházela, nakonec londýnští radní donutili Fostera tu budovu udělat větší, aby měla lepší proporcii, což je něco nevídaného. Tak vznikají krásné budovy.

Jaký máte názor na současnou domácí architekturu?

U nás je spousta dobrých architektů. Kvalitní architektury je hodně, ale světové architektury je u nás pomálu. Myslím si, že kvalitní architekturu lze postavit kdekoli, není to ani otázka peněz, investičního nákladu, ale je to hodně o příležitosti, o zajímavosti a také o tom poprat se s nastavenými regulemi.

Jakého projektu z vašeho ateliéru si nejvíce vážíte?

Musím přiznat, že nemáme projekt, který bych neměl rád. Jsou projekty, které jsou problémovější, jsou projekty, které jsou méně problémové. Dobré projekty vznikají nejen díky kvalitním architektům, ale i díky dobrým nebo osvětlivým investorům. Naštěstí nás investoři oslovují sami, přicházejí díky referencím. Díky tomu se spolupráce nastaví už na začátku a návrhový proces je samozřejmě příjemnější pro všechny. Co se týká projektů, které mi přirostly k srdci: Jsou to hlavně ty, kde člověk s úřady musí bojovat a opravdu ten projekt proboujet. V dnešní době je největším nepřítelem navrhování čas. U nás je málo času na koncepci stavby a celkový projekt a naopak strašně dlouho trvají schvalovací procesy. Navíc je zde až příliš velké množství regulací: Zákony a vyhlášky regulují tvary budovy kvůli osvětlení, oslunění. Územní plán reguluje využití budovy podle funkce, další úřady regulují výšku, šířku, barvu... Je velmi těžké ty projekty proboujet, ale když se to povede, má člověk o to větší radost. Je to o tom být trpělivý. Když ten objekt založíte na silné myšlence,

terou se povede realizovat, má z toho člověk opravdu radost.

Na jakých projektech v současné době pracujete?

V současnosti děláme resort Broadway v Mariánských Lázních. Je to rekonstrukce, nebo spíše rehabilitace čtyř historických objektů na Hlavní třídě a dostavba nové části do dvora. Je to lázeňský hotel s jedním podlažím balneoprovozu a jedním wellness. Museli jsme se poprat s tím, že jsme v historické části města, v památkové zóně. To nás samozřejmě při přípravě hodně ovlivnilo. Dlouho jsme přemýšleli, jak ho pojmout, aby do místa zapadl a zároveň ukázal, že je soudobý. Měli jsme mnoho variant, chtěli jsme, aby měl objekt silný charakter, vypadal moderně a zároveň noblesně a nerušivě. Inspirovali jsme se historií, vzali jsme historickou bosáž a rozhodli jsme se, že ji modifikujeme do dnešní doby. Vlastně jsme založili objekt na jednoduchých prolomených panelech, které se nepravidelně střídají. Myslím si, že ve finále se to povedlo, protože reakce byly všude pozitivní.

Jaké další projekty máte rozpracované?

V současné době je toho více, aktuální je projekt Konopiště u Konopištské obory, hotel a rezidenční výstavba 60 objektů. Jde o projekt, na němž pracujeme už léta, měnil se zde územní plán. Dále to jsou hotelové interiéry, např. úpravy hotelu Mandarin Oriental v Praze; máme také rozestavěné privátní vily pro naše klienty, odevzdávali jsme i studii vily do Rakouska.

Projektujete i v zahraničí?

Ano, třeba interiér hotelu Radisson Blu v Larnace.

Vaši zákazníci pocházejí pouze z privátního sektoru?

V současnosti máme jenom klienty ze soukromého sektoru. Rádi bychom se sice účastnili architektonických soutěží, ale teď na to nemáme většinou čas ani kapacitu, takže dáváme přednost zakázkám na přímo. V minulosti jsme ale dělali objekt HiLase v Dolních Břežanech pro Akademii věd, to je naše jediná realizovaná veřejná zakázka z poslední doby, která se kolaudovala před třemi roky. Získali jsme za ni cenu předsedy Senátu Parlamentu ČR v soutěži Stavba roku... Z toho máme radost! Nebo pavilon Amazonie, s nímž jsme v roce 2012 získali první místo v architektonické soutěži. Jenže pak bohužel přišla povodeň a Zoo Praha musela přehodnotit investiční plány, takže projekt je dočasně odložen. Doufáme však, že bude pokračovat, protože reakce byly velmi pozitivní, dokonce druhé místo nebylo uděleno, až třetí... Byli jsme kvalitativně hodně napřed, což potěší.

Jste členy v některých organizacích. Proč?

Máma je místopředsdkyní Obce architektů, jsme zakládajícími členy České rady pro šetrné budovy a já jsem současně místopředsedou představenstva. Tam jsme vlastně vstoupili i díky objektu HiLase v Dolních Břežanech. Když jsme na něm začínali, chtěl jsem dokázat, že i když je to státní zakázka, lze ji udělat energeticky efektivní! Myslím, že činnost Rady pro šetrné budovy má smysl, stejně jako osvěta v oblasti šetrného – nikoli ekologického, to je velmi zneužívané slovo – stavebnictví.

Je to určitě možnost pro konfrontaci názorů...

Máte pravdu. Říkám, že cílem rady není příkazovat: ty musíš, ale: ty bys měl chtít. Je třeba zlepšit prostředí. Není to jen o tom, že se řekne šetrná budova a všichni si myslí, že jde jen o nějakou certifikaci. Jde hlavně o kvalitu vnitřního prostředí. Vezměte si, kolik času lidé tráví v budově – 70%! Proto je důležité, aby budova byla navržena jako šetrná. Zároveň, když jste členem nějakých profesních organizací, má to výhodu, že se člověk rozvíjí, ale je stále v tom jednom oboru. Kdežto konkrétně Česká rada pro šetrné budovy má výhodu v tom, že její členové jsou z různých oblastí stavebního procesu – projektanti, dodavatelé materiálu, ale i jeho výrobci, stavební firmy, developeři, dokonce i NTK nebo ND jsou přidruženými členy. Na konferenci jsme proto schopni přitáhnout i zahraniční přednášející, kteří by sem nejspíš jinak nepřijeli.

ARNOŠT WAGNER / FOTO: ALENA KAMAS
A ARCHIV LEN+K ARCHITEKTI

We met with architect Robert Leníček, partner at the company Len+k in the meeting room of their studio in Voršilská Street in Prague 1.

What were the beginnings of Len+k like?

This company was founded by our mother after the revolution, approximately 25 years ago. My brother, who is also an architect, and I already worked there during our

studies. Then we became partners so we are the architectural family.

On what projects do you normally focus?

Our studio is divided into two parts: One part attends to exterior work that means new constructions, reconstructions and, for instance, urban projects of a larger extent. The other part attends to the interior. We co-operate with many hotel owners and hotel operators worldwide.

On what procurements do you personally participate?

I don't hold any exclusive position. Each project is in a way specific and we split it within the team with regards to its nature and time possibilities. That means we cannot say that we would all specialize in something. But when it comes to interiors, we mostly leave that to our Mum. It is primarily a female domain. I have no problem designing something for an interior but once we get to the issue of textile material, we would rather leave it to the more experienced.

Does it mean that everybody discusses each commission?

Certainly. Architecture is a collective work, it is a creative process where each good idea that can progress the project further is welcome. On the other hand, it is logical, that someone must have the deciding word. However, we all try to put our best into each project. ..

Do you have some personal role model in architecture?

It might be better to say that my role model is someone I don't know personally and ideally someone outside of the Czech Republic. As for still living architects, it is the Italian architect Renzo Piano. I don't think he has ever designed anything bad. He can adapt to a particular place anywhere in the world, has a feeling for scale and works precisely with detail and fine materials. Another is Norman Foster. Even though his architecture sometimes seems cold, his studio is at the first class level. With regards to the technology of buildings and utilisation of new design and structural process, they are several levels higher.

... and as for those who have passed?

I always liked Frank Lloyd Wright. I think he had his own specific style. And as everyone else, I guess, there are some buildings by Le Corbusier. But rather than favourite architects, I have favourite buildings – from the living, for instance, Piano's The Shard in London and the NY Times building in New York. From Norman Foster, for example, The Gherkin. It's already the classic that suits everyone. That is evident... It's simply an innovative building in all ways. I also like the process it went through. London councillors eventually persuaded Foster to make it bigger in order for it to have better proportion, which is something that is unforeseen. That is how beautiful buildings originate.

What is your opinion on current local architecture?

We have a lot of good architects in our country. There is a lot of quality architecture but only a small amount of the worldly. I think that quality architecture can be built any-

where. It is not a question of money or investment costs, but about opportunities, the issue of interest and also about battling regulations.

What project from your studio do you esteem most?

I must admit, there isn't any project that I wouldn't like. There are projects that are more complicated and some that are less complicated. Good projects originate thanks to quality architects as well as secure and enlightened investors. Fortunately, investors approach us themselves. They come on the basis of references. Therefore, thanks to that, co-operation is in place from the very beginning and the design and project process is far more pleasant for everyone. As for those projects close to my heart, it is mostly those where one must battle the offices and really fight hard to get the project through. The biggest enemy of the design and project process is time. In our country, there is too little time for the concept of the building and the overall project and, on the other hand, far too lengthy

▲ *Laserové Centrum HiLase, Dolní Břežany*
Laser Building HiLase, Dolní Břežany

approval processes. Moreover, there are too many regulations here: Laws and regulations regulate the shape of a building because of lighting and sunlight. The outline plan regulates the utilization of a building by its function, other offices regulate its height, width, colour... It is very difficult to get these projects through but once one manages it, the more pleasure it gives one. It is an issue of patience. When you base the building on a firm idea that becomes a reality, one really is satisfied.

On what projects are you currently working?

We are currently working on the Broadway resort in Mariánské Lázně. It is a reconstruction, or rather rehabilitation, of four historical building on the Hlavní Street and completion of a new section towards the yard. It is a spa hotel with

▲ *Hotel & Spa Konopiště*

one storey for balneotherapy and one for wellness. We had to tackle the fact that we are in the historical city centre, within the conservation zone. Naturally this evoked a considerable amount of influence during preparation. We were considering for a long time as to how to approach it in order for it to fit and also show to be contemporary. We had a considerable amount of options. We wanted the building to be of a strong character, look modern but also elegant and non-disturbing. We were inspired by history. We took a historical bossage and decided to correspond with these times. We have actually established a building on the basis of profiled panels that alternate irregularly. I consider that this was eventually achieved as all the response was positive.

What other projects are you working on?

There are more at the moment. The current one is the Konopiště project by Konopiště preserve, an hotel and residential development of 60 buildings. It is a project we have been working on for years. There the outline plan was being changed. Then there are hotel interiors, for instance modifications to the Madarin Oriental Hotel in Prague; we also have private villas for our clients under construction and have also submitted the study of a villa to Austria.

Do you project abroad?

Yes, for instance the interior of the Radisson Blu Hotel in Larnaca.

Do your clients come only from the private sector?

Currently, we only have clients from the private sector. We would like to participate in architectural competitions but at the present time, we have neither time nor capacity for that so we prefer direct procurements. However, in the past we were working on the building HiLase in Dolní Břežany for the Academy of Science. That is our only realised public procurement that underwent final building approval three years ago. We received the prize Chairman of the Senate of the Parliament of the Czech Republic in the Building of the Year competition... We were very proud of that! And the Amazonia Pavilion, which gave us first place in the architectural competition in 2012. But then came the floods and the Prague Zoo had to re-evaluate their investment plans, so the project was temporarily postponed. However, we hope that it will continue as the response was very positive. There was actually no second or third place awarded... We were qualitatively very much ahead, which is pleasing.

Your studio has been a member in some organizations.

Why?

Mum is Vice-chairman at the Society of Czech Architects, we belong to the founding members of the Czech Green Building Council and myself, I am also Vice-chairman of the board. That is actually also where we joined due to the HiLase building in Dolní Břežany. When we started there, I wanted to prove that it can be energy efficient even though it is a state procurement! I think the activity of the Green Building Council has a point just as the enlightenment in the area of the green – not ecological, which is a very abused word – building industry.

It is certainly a possibility for confronting opinions...

You are right. I say the council's aim is not to give orders: you must but you should want to. The environment needs to be improved. It is not only in the fact that when one says green building, everybody thinks that it is just about certification. It is mainly about the quality of the interior environment. See how much time people spend inside the building – 70%! That is why it is important for the building to be designed as a green building. Also, when you are a member of certain professional organizations, it is an advantage as one develops yet he/she is still in the same segment. But the Czech Green Building Council, in particular, has the advantage that its members are from various areas of the building process – planning engineers, material suppliers as well as producers, building companies, developers and even the National Technical Library or National Theatre are associated members. That is also why we are able to bring foreign presenters, who wouldn't come here otherwise, to the conference.

ARNOŠT WAGNER / PHOTO: ALENA KAMAS AND ARCHIV LEN+K ARCHITEKTI

◀ *Resort Broadway, Mariánské Lázně*